ប្រវត្តិស្រុករតនមណ្ឌល និងរមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍

ដោយៈ **លោក សួ ប៉ុណ្ណារ៉ាត់**
ប្រធាននាយកដ្ឋានប្រវត្តិវិទ្យានិងវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ
នៃវិទ្យាស្ថានមនុស្សសាស្ត្រនិងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម, រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

១. សេចក្ដីផ្ដើម

ខេត្តបាត់ដំបង ជាខេត្តចំណាស់មួយ ដែលស្ថិតនៅភាគពាយ័ព្យនៃប្រទេសកម្ពុជា ធ្លាប់មានប្រវត្តិរឿងរ៉ាវបែបប្រវត្តិសាស្ត្រ ស្មុគស្មាញជាមួយប្រទេសជិតខាង។ តាមសន្ធិសញ្ញាបារាំង-សៀម ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩០៧ តម្រូវឱ្យសៀមត្រូវប្រគល់ឱ្យកម្ពុជាវិញ នូវទឹកដីដែលខ្លួនធ្លាប់កាន់កាប់និងគ្រងនោះគឺ បាត់ដំបង សៀមរាបអង្គរ និងសិរីសោភ័ណ។

តាំងពីដើមរៀងមកខេត្តនេះត្រូវបានគេចាត់ទុកជាខេត្តស៊ីវីល័យ និងជាជង្រុកស្រូវយ៉ាងធំនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយក៏ជាខេត្តដែលមានធនធានវប្បធម៌ប្រវត្តិសាស្ត្រ ធនធានធម្មជាតិ និងធនធានកែច្នៃជាច្រើនផងដែរ។ ធនធានទាំងនោះជាសក្ដានុពលមួយយ៉ាងសំខាន់ សម្រាប់បម្រើឱ្យវិស័យទេសចរណ៍។ បច្ចុប្បន្នធនធានសក្ដានុពលទាំងអស់នៅក្នុងខេត្ត បាននឹងកំពុងទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរជាតិនិងអន្តរជាតិមកទស្សនាជារៀងរាល់ថ្ងៃ។ តួយ៉ាងដូចជារមណីយដ្ឋានក្នុងខេត្តនិងតាមស្រុកនានាផងដែរ។ ដោយឡែកស្រុករតនមណ្ឌលជាស្រុកដែលធ្លាប់ស្ថិតក្នុងសមរភូមិក្ដៅនៃសង្គ្រាមស៊ីវិល។ បន្ទាប់ពីបានបញ្ចប់សង្គ្រាមស៊ីវិលនៅឆ្នាំ១៩៩៨ ខេត្តក៏ដូចជាស្រុកបានប្រែមុខមាត់ថ្មី រីកចម្រើនគួរកត់សម្គាល់ ថែមទាំងមានរមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍ជាច្រើនកន្លែង ដែលកំពុងក្លាយជាកន្លែងទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរជាតិនិងអន្តរជាតិឱ្យមកទស្សនាកាន់តែច្រើនឡើងៗ។ សមិទ្ធផលដ៏សំខាន់នេះ ជាកេរមរតកពីធម្មជាតិនិងពីអតីតកាលដែលបុព្វបុរសខ្មែរបានបន្សល់ទុកឱ្យ ដូចជារមណីយបុរេប្រវត្តិសាស្ត្រភ្នំទាកទ្រាំងជាដើម។ ផ្អែកលើសច្ចធម៌ប្រវត្តិសាស្ត្រ ខេត្តបាត់ដំបង គឺជាខេត្តដែលមានសំណង់ប្រាសាទដូចខេត្តនានាក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែរ។ ជាខេត្តមានវប្បធម៌ផ្សេងៗជាច្រើនចម្រុះដូចជាសិល្បៈ ទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណី សាសនា ថែមទាំងមានសក្ដានុពលសេដ្ឋកិច្ច ខ្លាំង។ ដោយសារតែកេរមរតកដ៏ច្រើនបែបនេះទើបធ្វើឱ្យខេត្តមានមោទនភាពនូវសមិទ្ធផលទាំងនោះ ហើយសក្ដានុពលទាំងនោះទៀតសោតបានដើរតួយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរ ជាហេតុធ្វើឱ្យវិស័យទេសចរណ៍កាន់តែមានមានភាពទាក់ទាញនិងការរីកចម្រើន។ សព្វថ្ងៃ រាល់សក្ដានុពលទាំងអស់នៅក្នុងស្រុករតនមណ្ឌល ត្រូវបានគេយកមកប្រើប្រាស់ក្នុងវិស័យទេសចរណ៍ ហើយសម្រាប់អនាគតនឹងផ្ដល់ផលប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍ថែមទៀត។

២. ប្រវត្តិស្រុករតនមណ្ឌល

ជាស្រុកមួយស្ថិតក្នុងចំណោមស្រុកទាំង ១៣នៅខេត្តបាត់ដំបង ស្រុកនេះពីមុន (សម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម) គេហៅថា*ស្រុកវ័ឌ្ឍនសង្គម* ក្រោយមក (សម័យសាធារណរដ្ឋខ្មែរ) គេប្តូរ មកហៅ *រតនមណ្ឌល* វិញរហូតមកដល់បច្ចុបបន្នៗ បច្ចុប្បន្ន ស្រុករតនមណ្ឌលមានភូមិមួយឈ្មោះដូចជាចម្លែក គឺ ភូមិជាមន្ត្រី ដែលស្ថិតនៅក្នុងឃុំត្រែង តាមការសាកសួរចាស់ៗក្នុងភូមិបាន ដំណាលថា ពីមុនមកភូមិនេះជាភូមិដែលមានមន្ត្រីធំៗជាច្រើនរស់នៅ។

ទីប្រជុំជនរដ្ឋបាលស្រុករតនមណ្ឌល ត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមព្រះរាជក្រមលេខ១៩១ ប.រ. ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៦៤ ដែលកាលនោះមាន៦ឃុំ ឃុំប៉ៃលិន ឃុំសំឡូត ឃុំក្រញូង ឃុំជីសាង ឃុំស្រែអន្ទាក់ និង ឃុំកំរៀង[1]។ ជំនាន់នោះទឹកដីប៉ៃលិនជាទឹកដីស្ថិតនៅក្នុងខេត្តបាត់ដំបង ទើបក្រោយមកនៅថ្ងៃទី២២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៨ ព្រះបាទសម្តេចព្រះបេមនាថ នរោត្តម សីហមុនី ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទ្រង់បានឡាយព្រះហស្ថលេខា លើព្រះរាជក្រឹត្យមួយ ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរក្រុងមួយចំនួនឱ្យទៅជាខេត្តតួយ៉ាងដូចជា ក្រុងកែប ក្រុងប៉ៃលិន និង ក្រុងព្រះសីហនុ ឱ្យទៅជាខេត្ត ព្រមទាំងកែតម្រូវព្រំប្រទល់ខេត្តផ្សេងៗទៀតផងដែរ។

តាមប្រវត្តិសាស្ត្រតាំងពីសម័យអាណាព្យាបាលបារាំង(១៨៦៣-១៩៥៣) រហូតដល់សម័យសង្គមរាស្ត្រ និយម និងសម័យសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ប៉ៃលិនជាស្រុកមួយចំណុះខេត្តបាត់ដំបង យ៉ាងណាមិញដូចក្នុងប្រលោមលោករឿងកុលាបប៉ៃលិន របស់អ្នកនិពន្ធ ញ៉ុក ថែម និពន្ធនៅឆ្នាំ១៩៣៦ បាននិយាយទាក់ទងទឹកដីប៉ៃលិន ថាជាទឹកដីស្ថិតនៅក្នុងទឹកដីខេត្តបាត់ដំបង ហើយទីតាំងដែលលោកហ្ងរតនសម្បត្តិខូចរថយន្ត គឺស្ថិតនៅក្នុងទឹកដីនៃស្រុករតនមណ្ឌលតែម្តង ដែលបច្ចុប្បន្នចំណុចនៃទីតាំងនេះស្ថិតត្រង់ព្រំប្រទល់ស្រុករតនមណ្ឌលជាមួយខេត្តប៉ៃលិន។ ចំណែកឯតំបន់រដ្ឋបាលអណ្តើកហែប ទីតាំងរដ្ឋបាលរបស់អាជ្ញាធរដែនដីដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមព្រះរាជក្រមចុះថ្ងៃទី១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៥[2] ស្ថិតនៅក្នុងខេត្តបាត់ដំបង។ នៅមុនសមាហរណកម្មតំបន់ប៉ៃលិននៅឆ្នាំ១៩៩៦ ស្រុករតនមណ្ឌល គឺជាតំបន់ក្តៅនៃសមរភូមិប្រយុទ្ធរវាងកងទ័ពរបស់រដ្ឋាភិបាលនិងទ័ពឧទ្ទាមក្រៅច្បាប់ខ្មែរក្រហមៗ ម្យ៉ាងវិញទៀត បន្ទាប់ពីបានបញ្ចប់សង្គ្រាមស៊ីវិលក្នុងស្រុក ដែលបានអូសបន្លាយជាងពីរទសវត្សរ៍ (ឆ្នាំ១៩៧០រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៩៨) បានធ្វើឱ្យប្រទេសស្ថិតក្នុងភាពហ៊ឹករវ បន្សល់ទុកនូវគ្រាប់មីនក្នុងដីយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួន

[1] ព្រះរាជក្រមលេខ១៩១ ប .រ.ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩៦៤

[2] ព្រះរាជក្រមចុះថ្ងៃទី១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៥

មានពិការភាព។ បន្ទាប់មករាជរដ្ឋាភិបាលបានខិតខំប្រឹងប្រែងស្តារខឿនសេដ្ឋកិច្ចជាតិឡើងវិញរហូតទទួលបាននូវភាពរីកចម្រើនគួជាទីមោទនៈ។ នយោបាយឈ្នះឈ្នះរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលឆ្នាំ១៩៩៨ បានឈានទៅរកការបញ្ចប់សង្គ្រាមស៊ីវិលក្នុងស្រុក ដោយបើករាំងននសន្តិភាពលែងមានខ្មែរស ខ្មែរក្រហមគឺខ្មែរតែមួយឈាមជ័រពូជខ្មែរអង្គរទាំងអស់គ្នា។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានកែប្រែដីចម្ការមីនទៅជាដីសម្រាប់ប្រកបមុខរបរកសិកម្ម ប្តូរពីការឮសូរសំឡេងគ្រាប់មីនផ្ទុះ គ្រាប់កាំភ្លើងប្រែមកជាសំឡេងដូរ្យតន្ត្រី និងសំឡេងសូត្រធម៌វិញ។

៣- ស្ថានភាពភូមិសាស្ត្រ

ខេត្តបាត់ដំបង ជាខេត្តដែលមានសក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ចខ្លាំងពិសេសវិស័យកសិកម្ម បច្ចុប្បន្នខេត្តមានស្រុកចំនួន១៣ ឃុំចំនួន៩២ សង្កាត់ចំនួន១០ ភូមិចំនួន៨០៩ មានប្រជាពលរដ្ឋសរុបចំនួន១.២៦៨.១៩០នាក់ ស្ត្រីចំនួន៦៣៩.៦៨០នាក់និង២៦៣.៤៣៥គ្រួសារ[3]។ ដង់ស៊ីតេប្រជាជនមាន១០៤.៩២នាក់ក្នុងមួយគីឡូម៉ែត្រការ៉េ ហើយកម្លាំងពលកម្មជាសក្តានុពលចាប់ពីអាយុ១៨ឆ្នាំដល់អាយុ៣៥ឆ្នាំមានចំនួន៥៦ភាគរយ ចំនួនប្រជាពលរដ្ឋប្រកបមុខរបរកសិកម្មមាន៧២.២០ភាគរយ។ ខេត្តមានក្រុងមួយគឺក្រុងបាត់ដំបង មានស្រុក១៣ និង១០២ឃុំសង្កាត់ មានផ្ទៃដី១១៧០២ គ.ម^2៖

១.ក្រុងបាត់ដំបងមានសង្កាត់ទួលតាឯក • ព្រែកព្រះស្តេច • រតនៈ • ចម្ការសំរោង • ស្វាយកែត • ក្តុលដូនទាវ•អូរម៉ាល់•វត្តគរ•អូរចារ•ស្វាយប៉ោ

២.ស្រុកបាណន់ មាន៨ឃុំ៖ កន្ទឺ ១ • កន្ទឺ ២ • បាយដំរាំ • ឈើទាល • ចែងមានជ័យ • ភ្នំសំពៅ • ស្នឹង • តាគ្រាម

៣.ស្រុកថ្មគោលមាន១០ឃុំ៖ តាពូង • តាម៉ឺន • អូរតាគី • ជ្រៃ • អន្លង់រុន • ជ្រោយស្តៅ • បឹងព្រីង • គោកឃ្មុំ • បន្សាយត្រែង • រូងជ្រៃ

៤.ស្រុកបវេលមាន៨ឃុំ៖ បវេល • ខ្នាចរមាស • ល្វា • ព្រៃខ្ពស់ • អំពិលប្រាំដើម • ក្តុលតាហែន • បឹងប្រាំ • ឃ្លាំងមាស

៥.ស្រុកឯកភ្នំមាន៧ឃុំ៖ ព្រែកនរិន្ទ • សំរោងក្នុង • ព្រែកខ្ពប • ព្រែកហ្លួង • ពាមឯក • ព្រៃចាស់ • កោះជីវាំង

៦.ស្រុកមោងឫស្សីមាន៩ឃុំ ៖ មោង • គារ • ព្រៃស្វាយ • ឫស្សីក្រាំង • ជ្រៃ • តាលាស់ • កកោះ • ព្រៃតូច • របស់មង្គល

៧.ស្រុករុក្ខគីរីមាន៥ឃុំ៖ ព្រែកជីក • ព្រៃត្រឡាច • មុខរាហ៍ • ស្តុកប្រវឹក • បាសាក់

៨.ស្រុករតនមណ្ឌលមាន៥ឃុំ៖ ស្តៅ • អណ្តើកហែប • ផ្លូវមាស • ត្រែង • រស្មីសង្ហារ

៩.ស្រុកសង្កែមាន១០ឃុំ៖ អន្លង់វិល ·នរា ·តាប៉ុន ·រកា ·កំពង់ព្រះ ·កំពង់ព្រៀង ·រាំងកេសី ·អូរដំបង១ ·អូរដំបង២ ·វត្តតាមិម

១០.ស្រុកសំឡូតមាន៧ឃុំ៖ ស៊ុង ·មានជ័យ ·សំឡូត·កំពង់ល្ពៅ·អូរសំរិល·តាតោក·តាសាញ

១១.ស្រុកសំពៅលូនមាន៦ឃុំ៖ អង្គរបាន ·សិរីមានជ័យ·សន្តិភាព·តាស្ដា ·សំពៅលូន·ជ្រៃសីមា

១២.ស្រុកភ្នំព្រឹកមាន៦ឃុំ៖ ភ្នំព្រឹក ·បារាំងធ្លាក់ ·អូររំដួល ·ពេជ្រចិន្តា ·ចក្រី ·បួរ

១៣.ស្រុកកំរៀងមាន៦ឃុំ ៖កំរៀង ·អូរដា ·បឹងរាំង ·ត្រាង ·តាសែន ·តាក្រី

១៤.ស្រុកគាស់ក្រឡមាន៦ឃុំ ៖ឆ្នាល់មាន់ ·ដូនបា ·ហប់ ·គាស់ក្រឡ ·ព្រះផុស ·ធិបតី

ដោយឡែកស្រុករតនមណ្ឌល ជាស្រុកមួយក្នុងចំណោមស្រុកទាំង១៣នៅក្នុងខេត្តបាត់ដំបង

៣០,៩៤៧នាក់ ។

មានចំងាយ៣៥គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្តបាត់ដំបង គឺត្រូវធ្វើដំណើរតាមផ្លូវជាតិលេខ៥៧ថ្មីឬផ្លូវជាតិលេខ១០ចាស់ ជាផ្លូវឆ្ពោះទៅខេត្តប៉ៃលិន។

ស្រុករតនមណ្ឌលមានទីតាំងស្ថិតនៅប៉ែកខាងនិរតីនៃខេត្តបាត់ដំបង មានព្រំប្រទល់៖

-ខាងជើងជាប់នឹងស្រុកបាណន់ និងស្រុកបវេល

-ខាងត្បូងជាប់នឹងស្រុកសំឡូត

-ខាងលិចជាប់នឹងខេត្តប៉ៃលិន

-ខាងកើតជាប់នឹងស្រុកបាណន់

ស្រុកមានផ្ទៃដីសរុប ៧៩.២០០ហិកតា ដីចែកចេញជាបីប្រភេទ គឺដីក្រហម ដីខ្មៅ និងដីល្បាយខ្សាច់។

មានប្រជាជនសរុប ១២,៤២៤ គ្រួសារ មនុស្សរាយ ៤៥,៥៩០នាក់ ស្រី ២២,៧០៣នាក់ អាយុ ១៨ ឆ្នាំឡើង។

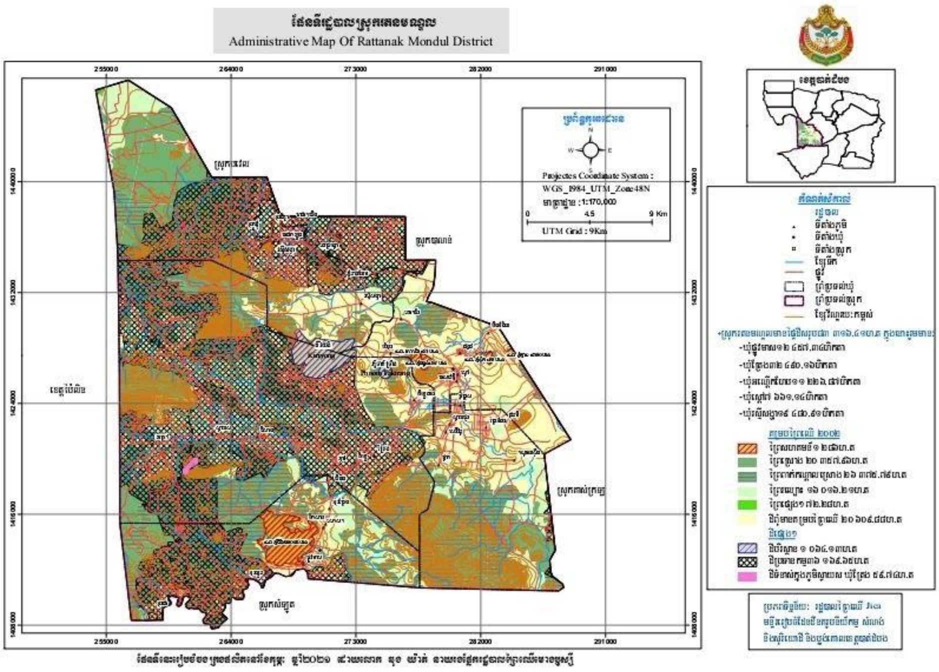

ផែនទីរដ្ឋបាលស្រុករតនមណ្ឌល(ប្រភពរដ្ឋបាលស្រុក)

ស្រុករតនមណ្ឌលមានឃុំចំនួន៥ ភូមិចំនួន៣៨ និងមានក្រុមចំនួន៥៥៨ក្រុម[4]។

ល.រ	លេខកូដឃុំ	ឈ្មោះឃុំជាអក្សរខ្មែរ	ឈ្មោះឃុំជាអក្សរខ្មែរ	ចំនួនភូមិ
១	០២០៧០១	ឃុំស្ដៅ	Sdau Commune	៨
២	០២០៧០២	ឃុំអណ្ដើកហែប	Andaeuk Haeb Commune	៧
៣	០២០៧០៣	ឃុំផ្លូវមាស	Phlov Meas Commune	៧
៤	០២០៧០៤	ឃុំត្រែង	Traeng Commune	៨
៥	០២០៧០៥	ឃុំរស្មីសង្ហារ	Reaksmei Songha Commune	៨

ស្ថិតិភូមិ និង ឃុំរបស់ស្រុករតនមណ្ឌល

ឃុំស្ដៅ	ឃុំអណ្ដើកហែប	ឃុំផ្លូវមាស	ឃុំត្រែង	ឃុំរស្មីសង្ហារ
-ភូមិ ស្ដៅ	-ភូមិអណ្ដើកហែប	-ភូមិដីប៉ាង	-ភូមិគីឡូ៣៨	-ភូមិរស្មីសង្ហារ
-ភូមិគោកជរ	-ភូមិកណ្ដាលស្ទឹង	-ភូមិផ្លូវមាស	-ភូមិគីឡូ	-ភូមិនាងលេម
-ភូមិបរិបូណ៌	-ភូមិសេរីវន្ដ	-ភូមិទឹកសាប	-ភូមិជាមន្ត្រី	-ភូមិពេជ្រចង្វា
-ភូមិដូនមាយ	-ភូមិថ្មព្រួស	-ភូមិអូរត្រែង	-ភូមិភ្នាវ	-ភូមិអូរដៃខ្លា
-ភូមិចម្ការល្មុត	-ភូមិព្រៃអំពរ	-ភូមិសេកសក	-ភូមិដីសាង	-ភូមិបាដាកជើង
-ភូមិបាណន់	-ភូមិស្វាយជួរ	-ភូមិថ្មដារ	-ភូមិស្វាយស	-ភូមិបាដាកត្បូង
-ភូមិដង្កត់	-ភូមិថ្វាក	-ភូមិអូរល្មូន	-ភូមិតាគ្រក់	-ភូមិអូរឃ្មុំ
-ភូមិបឹងអំពិល			-ភូមិប្ញីរុន	-ភូមិអណ្ដើក១១

៣. ១-សណ្ឋានដីស្រុករតនមណ្ឌល

សណ្ឋានដីនៅស្រុករតនមណ្ឌលគឺមានសណ្ឋានជាតំបន់ខ្ពង់រាបផងនិងតំបន់ទំនាបផង គេអាចប្រកបរបរដាំដំណាំសិកម្មនិងនិងដំណាំឧស្សាហកម្មបាន។ នៅក្នុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយមភូមិសាស្ត្រនៃតំបន់អណ្ដើកហែបសណ្ឋានដីមានលក្ខណៈអំណោយផលខ្លាំងទៅលើដំណាំកប្បាសបន្ទាប់មកគឺអំពៅ។ បច្ចុប្បន្នប្រជាជនចំនួន ៨២,៤% ប្រកបរបរកសិកម្មជាចម្បង និងប្រជាជន ១៧,៦% ប្រកបមុខរបរក្រៅពីកសិកម្ម[5]។ ដោយសារសម្បូរទៅដោយតំបន់ខ្ពង់រាប យើងសង្កេតឃើញថាស្រុករតនមណ្ឌលមានភ្នំជាច្រើនដូចជាៈ ភ្នំបាណន់ ភ្នំដូនមាយ ភ្នំ

---

[4] អធិការដ្ឋាននគរបាលស្រុករតនមណ្ឌល ស្ថិតិសរុបប្រជាជនបច្ចុប្បន្ន គិតចាប់ពីខែឧសភា ដល់ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣

[5] រដ្ឋបាលស្រុករតនមណ្ឌល

ភ្នាស ភ្នំវាយចាប ភ្នំទាកទ្រាំង ភ្នំដីប៉ាង ភ្នំវ៉ែង ភ្នំនាងលេម ភ្នំនាងពួន ភ្នំននោង ភ្នំវាលរាប(ដូវភ្នំ) ភ្នំសភ្នំប្រាញ់ ភ្នំធ្លាមភ្នំស្វឹកភ្នំផ្កាយព្រឹកជាដើម។

៣. ២-អាកាសធាតុ

ខេត្តបាត់ដំបង ក៏ដូចជាខេត្តដទៃមួយចំនួននៅប្រទេសកម្ពុជាទាំងមូលដែរ ដោយប្រទេសកម្ពុជាទទួលឥទ្ធិពលនៃខ្យល់មូសុង ធ្វើឱ្យប្រទេសនាំឱ្យមានរដូវពីរច្បាស់លាស់គឺរដូវប្រាំង (ពីខែវិច្ឆិកាដល់ខែមេសា) និងរដូវវស្សា (ពីខែឧសភាដល់ខែតុលា) មានលក្ខណៈអំណោយផលដល់ដំណាំកសិកម្ម រុក្ខជាតិ និងភ្ញៀវទេសចរ។ អាកាសធាតុក្តៅបំផុតនៅរដូវប្រាំងមានរហូតដល់ ៣៩ អង្សាសេ ត្រជាក់បំផុតដល់ ២០អង្សាសេ ហើយអាកាសធាតុមានការប្រែប្រួលទៅតាមរដូវកាលនីមួយៗ កម្ពស់ទឹកភ្លៀងជាមធ្យម ១១៨១.៤ មីលីម៉ែត្រក្នុងមួយឆ្នាំ[6]។ ជារួមអាកាសធាតុនៅនៅបាត់ដំបងក៏ដូចក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទាំងមូលដែរ គឺមានការប្រែប្រួលទៅតាមតំបន់នីមួយៗ ហើយពុំដែលជួបប្រទះនូវរដូវរងាខ្លាំង ឬក្តៅខ្លាំងទេ។ រដូវទាំងពីរនេះធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋគេចាំច្បាស់ ដើម្បីជាជំនួយក្នុងរបរកសិកម្មរបស់គេ។ នៅរដូវប្រាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមានភ្ញៀវទេសចរបរទេស ធ្វើដំណើរមកទស្សនាច្រើន ព្រោះស្របពេលរដូវវិស្សមកាលនៅស្រុកគេផង។ កត្តាលក្ខណៈអាកាសធាតុល្អប្រសើរនេះ ធ្វើឱ្យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាពុំសូវជួបប្រទះគ្រោះរាំងស្ងួត និងទឹកជំនន់ផ្ទួនៗជាប់គ្នា និងពុំដែលជួបប្រទះនូវខ្យល់ព្យុះ និងការធ្លាក់ទឹកកកឡើយ។ រដូវប្រាំងនៅប្រទេសកម្ពុជាចែកជាពីរគឺ ៖ រដូវក្តៅ និងរដូវរងារ។ ពួកអឺរ៉ុបអាម៉េរិក ពួកគេសប្បាយរីករាយនឹងមកលេងប្រទេសកម្ពុជា ដោយសារតែមានអាកាសធាតុល្អបំផុតសម្រាប់គេ គឺមានសីតុណ្ហភាពមធ្យម ២៤ អង្សាសេ ទឹកសន្សើមធ្លាក់នៅខែមីនា និងមេសា[7]។ ភ្លៀងធ្លាក់ដំបូងនៅចុងខែមេសា ដំណាំស្រូវ និងដំណាំផ្សេងៗទៀតគេចាប់ផ្តើមដាំ។

៣. ៣-វិស័យសុខាភិបាល

សុខាភិបាលនៅស្រុករតនមណ្ឌលធានាបាននូវសុខមាលភាព និងសុខភាពដល់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប និងមានកម្មវិធីចាក់ថ្នាំបង្ការជំងឺដល់កូនចៅប្រជាពលរដ្ឋ និងចាក់ថ្នាំបង្ការជំងឺដល់សត្វពាហនៈរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ស្រុករតនមណ្ឌលមានមណ្ឌលសុខភាព៤គឺស្ថិតនៅឃុំស្តៅ ឃុំរស្មីសង្ហា ឃុំត្រែងនិងឃុំផ្លូវមាស។ មណ្ឌលសុខភាពទាំងនោះ បានបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ប្រជាជនក្នុងសហគមន៍ និង

---

[6] សក្តានុពលនិងឱកាសវិនិយោគរបស់រដ្ឋបាលខេត្តបាត់ដំបង ឆ្នាំ២០១៨ -ជ-ឯ-ម- ទំព័រ៦

ភ្ញៀវទេសចរ។ មានកន្លែងលក់ឱសថឯកជន ចំនួន១៧កន្លែង[8]។

សកម្មភាពសុខាភិបាលនៅស្រុករតនមណ្ឌល គឺមន្ត្រីសុខាភិបាលបានចុះតាមភូមិដ្ឋានរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ណែនាំពីអនាម័យ ទឹកស្អាត ការពារជំងឺឆ្លង បំបាត់ជំរកមូស និងសកម្មភាពណែនាំអំពីសេវាពន្យាកំណើត និងណែនាំអំពីជំងឺឆ្លងនានាដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងមូលដ្ឋាន។

៣. ៤-គមនាគមន៍

ប្រព័ន្ធគមនាគមន៍ជាសរសៃឈាមយ៉ាងសំខាន់ សម្រាប់បម្រើឱ្យវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ដូច្នេះយើងសង្កេតឃើញថាចាប់តាំងពីខេត្តទៅដល់ទីប្រជុំជននានារបស់ ស្រុក ឃុំ ភូមិគឺមានស្ពានបេតុងឆ្លងកាត់អូរជាច្រើន ថ្នល់ក្រាលកៅស៊ូស្អាតល្អ ស៊ីងទៅដល់គ្រប់រមណីយដ្ឋាននានានៅក្នុងស្រុកទាំងមូល។ ភាពល្អប្រសើរទាំងនេះគឺបង្កភាពងាយស្រួលដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការធ្វើដំណើរ ដឹកជញ្ជូនផលិតផល និងថែមទាំងបង្ករភាពងាយស្រួលដល់ភ្ញៀវទេសចរគ្រប់ប្រភេទ។ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងបរិស្ថានដ៏ស្រស់ត្រកាលតាមដងផ្លូវកាន់រមណីយដ្ឋាននានាបាន

ធ្វើឱ្យមានការទាក់ទាញ គយគន់ពីសំណាក់ភ្ញៀវទេសចរ។

ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធក្នុងស្រុក

៣. ៥-វិស័យសាសនា

ព្រះពុទ្ធសាសនាបានចាក់គ្រឹះយ៉ាងមាំក្នុងចិត្តគំនិតខ្មែរ សង្គមខ្មែរ ទំនោរខ្មែរតាំងពីយូរអង្វែងណាស់មកហើយ ថែមទាំងបានរួមចំណែកខ្លាំងក្លាក្នុងការអភិវឌ្ឍសង្គមខ្មែរ លើគ្រប់វិស័យតាំងពីអតីតកាលរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ ដោយសារតែព្រះពុទ្ធសាសនា មានគុណូបការៈបែបនេះហើយ ទើបរាជរដ្ឋាភិបាលបានចាត់ទុកព្រះពុទ្ធសាសនាជាសាសនារដ្ឋ ហើយដើម្បីការពារចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា កុំឱ្យមានជនឱកាសនិយមឆ្លៀតយកព្រះពុទ្ធសាសនាធ្វើជាឧបករណ៍ បំរើផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន។

[8] ស្រុករតនមណ្ឌល កម្មវិធីវិនិយោគ៣ឆ្នាំរំកិល ២០២៣-២០២៥

ពលរដ្ឋខ្មែរតាមរយៈតំណាងរបស់ខ្លួនដោយបានចងក្រងបញ្ចូលក្នុងច្បាប់ រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រង់ជំពូក៣ "អំពីសិទ្ធិ និងករណីកិច្ចរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ"មាត្រា៤៣ ចែងថា " ព្រះពុទ្ធសាសនាជាសាសនារបស់រដ្ឋ "។ ស្រុករតនមណ្ឌលមានវត្តចំនួន២៤ ព្រះសង្ឃចំនួន១៤០អង្គ ភិក្ខុចំនួន៦៤អង្គ សាមណេរចំនួន៧៦អង្គ ដូនជីចំនួន៤៨នាក់ តាជីចំនួន៥នាក់។ អាចារ្យចំនួន៤៩នាក់ គណៈកម្មការវត្តចំនួន៧៩នាក់។ បន្ទាប់ពីព្រះពុទ្ធសាសនា ក៏មានប្រជាជនមួយចំនួនទៀតក៏ងាកមកជំនឿលើសាសនាគ្រិស្តផងដែរ។ ស្រុករតនមណ្ឌលមានវិហារឥស្លាមចំនួន៤ ស្នាក់ការសាសនាគ្រិស្តចំនួន១១[9]។

វត្តត្រែង

៣.៦-វិស័យសិក្សាធិការ

វិស័យសិក្សាធិការមាន តួនាទីសំខាន់ណាស់ក្នុងការបណ្តុះធនធានមនុស្ស ដើម្បីកុំឱ្យកូនចៅប្រជាពលរដ្ឋជួបប្រទះនូវអនក្ខរភាព។ ក្នុងវិស័យសិក្សាធិការនេះ ស្រុករតនមណ្ឌលមានតាំងពីកម្រិតមតេយ្យសិក្សាហូតដល់វិទ្យាល័យ។ ដូច្នេះ យើងឃើញថាសាលារៀននៅស្រុករតនមណ្ឌល គឺមានសឹងគ្រប់ ភូមិ ឃុំ របស់ស្រុក។ ឯទីតាំងការិយាល័យអប់រំយុវជននិងកីឡាស្រុក គឺស្ថិតនៅទីប្រជុំជនឃុំស្តៅ។ តារាងស្ថិតិសិស្សនិងថ្នាក់រៀននៅស្រុករតនមណ្ឌល[10]។

តារាងស្ថិតិសិស្សនិងថ្នាក់រៀនក្នុងឃុំស្តៅ

ល.រ	ឈ្មោះសាលារៀន	ចំនួនសិស្សមត្តេយ្យ			ចំនួនសិស្សបឋម. មធ្យម		
		សរុប	ស្រី	ថ្នាក់	សរុប	ស្រី	ថ្នាក់
១	សាលាបឋមសិក្សា អ៊ិនស៊ីដារ៉េ				៦៤៩	៣១២	១៥
២	សាលាបឋមសិក្សា បឹងអំពិល	៨៩	៥១	៣	៣៦៧	១៧១	១២

9 មន្ទីរធម្មការនិងសាសនាខេត្តបាត់ដំបង តារាងស្ថិតិ វត្ត ព្រះសង្ឃ អាចារ្យ គណៈកម្មការ តាជី យាយជី ព.ស ២៥៦៦ គ.ស ២០២២

10 ការិយាល័យអប់រំ យុវជននិងកីឡាស្រុករតនមណ្ឌល ស្ថិតិសិស្សនិងថ្នាក់រៀនក្នុងស្រុករតនមណ្ឌលសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២១-២០២២

៣	សាលាបឋមសិក្សា ស្រែអណ្ដូង	៥៦	៣១	២	១៨៣	៩៦	៦
៤	សាលាបឋមសិក្សា គោកដំរ				១១៩	៥៧	៦
៥	សាលាបឋមសិក្សា ដង្គត់				៩៨	៤៥	៦
៦	សាលាបឋមសិក្សាបឹងខ្ទឹង(ឧបសម្ព័ន្ធដង្គត់)				១៣	៣	១
៧	សាលាបឋមសិក្សា បរិបូរណ៍	១៥	៦	១	១០៩	៥២	៦
៨	សាលាបឋមសិក្សា ដូនមាយ				៩៤	៤៧	៥
៩	សាលាមត្តេយ្យសិក្សា អ៊ិនស៊ីដារ៉េ	១៧៦	៩៥	៤			
១០	វិទ្យាល័យ ស្ដៅសន្តិភាព				១០២៦	៥៧៤	២៤
១១	អនុវិទ្យាល័យ រតនមណ្ឌល				២៨៨	១៥៥	៧

តារាងស្ថិតិសិស្សនិងថ្នាក់រៀនក្នុងឃុំអណ្ដើកហែប

ល.រ	ឈ្មោះសាលារៀន	ចំនួនសិស្សមត្តេយ្យ			ចំនួនសិស្សបឋម. មធ្យម		
		សរុប	ស្រី	ថ្នាក់	សរុប	ស្រី	ថ្នាក់
១	សាលាបឋមសិក្សាព្រៃអំពរ	១៩	១១	១	២៣០	១២៦	៦
២	សាលាបឋមសិក្សាកណ្ដាលស្ទឹង				១៥៧	៨០	៦
៣	សាលាបឋមសិក្សាថ្មកង់ (ឧបសម្ព័ន្ធកណ្ដាលស្ទឹង)				៣៧	១៣	៣
៤	សាលាបឋមសិក្សាត្រដក់ពង (ឧបសម្ព័ន្ធកណ្ដាលស្ទឹង)				៦៦	២៨	៤
៥	សាលាបឋមសិក្សាស៊ិនតុ	៥១	២៨	២	២៦៧	១៣៧	៧
៦	សាលាបឋមសិក្សាថ្វាក				៦៥	២៤	៦
៧	សាលាបឋមសិក្សាកណ្ដាល (ឧបសម្ព័ន្ធថ្វាក)				៦១	៣០	៦
៨	អនុវិទ្យាល័យស្រែអំពរ				២៩៩	១៨៣	៤

តារាងស្ថិតិសិស្សនិងថ្នាក់រៀនក្នុងឃុំផ្លូវមាស

ល.រ	ឈ្មោះសាលារៀន	ចំនួនសិស្សមត្តេយ្យ			ចំនួនសិស្សបឋម. មធ្យម		
		សរុប	ស្រី	ថ្នាក់	សរុប	ស្រី	ថ្នាក់
១	សាលាបឋមសិក្សាSCCFA(ឧបសម្ព័ន្ធផ្លូវមាស)				៣៥៧	១៨៣	១០
២	សាលាបឋមសិក្សា បឹងខ្ទុម	២០	៨	១	៣២៧	១៥៧	១០
៣	សាលាបឋមសិក្សា សេកសក				១០១	៤៤	៦
៤	សាលាបឋមសិក្សាអូរតាសូ(ឧបសម្ព័ន្ធសេកសក)				៧២	២៧	៤
៥	សាលាបឋមសិក្សា អូរដា				១៤៣	៧៦	៦
៦	សាលាបឋមសិក្សា អូរល្ហុន(ឧបសម្ព័ន្ធអូរដា)				១៤៨	៦៩	៦
៧	អនុវិទ្យាល័យ ផ្លូវមាស				២៤៤	១២០	៤

តារាងស្ថិតិសិស្សនិងថ្នាក់រៀនក្នុងឃុំត្រែង

ល.រ	ឈ្មោះសាលារៀន	ចំនួនសិស្សមត្តេយ្យ			ចំនួនសិស្សបឋម. មធ្យម		
		សរុប	ស្រី	ថ្នាក់	សរុប	ស្រី	ថ្នាក់
១	សាលាបឋមសិក្សា មាសពិទូគីឡូ៣៨	៣២	១២	១	២៧៤	១៣៩	៨
២	សាលាបឋមសិក្សា អូរតាកុ(ឧបសម្ព័ន្ធពិទូគីឡូ៣៨)				៣២	១៦	៣
៣	សាលាបឋមសិក្សា ត្រែង	២៥	៨	១	២៩៥	១៣៣	៩
៤	សាលាបឋមសិក្សា សុវត្ថិភាព កុម៉ាតស៊ុ				៦៨	៣១	៦
៥	សាលាបឋមសិក្សា ជំនាប់ផេះកុម៉ាតស៊ុ				១០១	៦២	៦
៦	សាលាបឋមសិក្សា បឹងប្រវឹក				៨៨	៣៦	៦
៧	សាលាបឋមសិក្សា ប៊ូរុន				១០០	៥៥	៥
៨	សាលាបឋមសិក្សា ស្រែស្តៅ				៩៥	៤០	៦
៩	សាលាបឋមសិក្សា ជីសាង				៣០៤	១៥២	៨
១០	សាលាបឋមសិក្សា ភ្នាវ	៣៥	?	១	៤៤២	?	១១
១១	សាលាបឋមសិក្សា រកាគីង				១៩៥	៨៣	៦
១២	សាលាបឋមសិក្សា ស្វាយស	២៦	១៣	១	១៥៥	៨៤	៦

១៣	សាលាបឋមសិក្សា តាត្រក់	៤២	២០	១	២៧៧	១៣២	៨
១៤	សា លា ប ឋ ម សិ ក្សា ភ្នំ វែ ង កុ ម៉ា ត ស៊ុ (ឧបសម្ព័ន្ធតាត្រក់)				១៧	៨	១
១៥	សាលាបឋមសិក្សា ស្រែត្នោត កុម៉ាតស៊ុ				១៨	៨	២
១៦	វិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ត្រែង				៩១០	៥២៤	១៨

តារាងស្ថិតិសិស្សនិងថ្នាក់រៀនក្នុងឃុំរស្មីសង្ហារ

ល.រ	ឈ្មោះសាលារៀន	ចំនួនសិស្សមត្តេយ្យ			ចំនួនសិស្សបឋម. មធ្យម		
		សរុប	ស្រី	ថ្នាក់	សរុប	ស្រី	ថ្នាក់
១	សាលាបឋមសិក្សា រស្មីសង្ហារ	២៥	១៥	១	២៩៧	១៣៧	៨
២	សាលាបឋមសិក្សា ស្រង់សែនជ័យ				១០១	៥៩	៦
៣	សាលាបឋមសិក្សា គិរីជុំ(ឧបសម្ព័ន្ធស្រង់សែនជ័យ)				៥០	២៥	៥
៤	សាលាបឋមសិក្សា នាងលេម	១៣	៩	១	៨៧	៤៩	៦
៥	សាលាបឋមសិក្សា អណ្ដើក១១				៦៥	២៣	៦
៦	សាលាបឋមសិក្សា បាដាក	៥៤	៣១	១	៦១៥	២៥៨	១៦
៧	សាលាបឋមសិក្សាដីថ្មី(ឧបសម្ព័ន្ធបាដាក)				៨០	៣៤	៥
៨	សាលាបឋមសិក្សា ស្វាខ្មៅ(ឧបសម្ព័ន្ធបាដាក)				៧៤	៣៤	៦
៩	សាលាបឋមសិក្សា ពេជ្រចង្វា				១៣៦	៦៥	៦
១០	សា លា ប ឋ ម សិ ក្សា ទឹ ក ធ្លា ក់ (ឧ ប ស ម្ព័ ន្ធ ពេជ្រចង្វា)				២០	៦	២
១១	សាលាបឋមសិក្សា នាងពួន				១៧២	៨៤	៦
១២	សាលាបឋមសិក្សាបឹងមាន់ទោ(ឧបសម្ព័ន្ធនាងពួន)				២៥	៩	២
១៣	សាលាបឋមសិក្សា អូរឃ្មុំ				១១៤	៥៦	៦

១៤	សាលាបឋមសិក្សា អូរដៃខ្លា(ឧបសម្ព័ន្ធអូរឃ្មុំ)				១០	៤	១
១៥	អនុវិទ្យាល័យ មេត្តាករុណា				៣៥៥	១៨៨	៥

រហូតមកដល់ឆ្នាំ២០២៣ស្រុករតនមណ្ឌលមានសាលារៀនចំនួន៦៧ ថ្នាក់រៀន៤០៩ ចំនួនសិស្សសរុប ១១៧៦៩នាក់ ស្រី៥៨៨២នាក់ ចំនួនគ្រូសរុប៦៩៤នាក់និងអ្នកគ្រូចំនួន៣៦៦នាក់[11]។

វិទ្យាល័យ ស្តៅសន្តិភាព

៤-ផ្នែកកសិកម្មនិងឧស្សាហកម្ម

កសិកម្មជាមុខរបរមួយដែលប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាប្រកបមុខរបរនេះតាំងពីបុរាណមកម៉េ្លះ ហើយកសិកម្មនៅសម័យនោះភាគច្រើនជាកសិកម្មបែបយថាផល។ តាមប្រសាសន៍លោក ជីវតាក្វាន់ (អ្នកការទូតចិន) ខ្មែរនៅសម័យនោះ (សម័យអង្គរ) អាចធ្វើស្រែបាន ៣ ឬ ៤ដងក្នុងមួយឆ្នាំ។ ទាំងនេះសឱ្យយើងឃើញថាកសិកម្មកម្ពុជានៅសម័យមុន មានការរីកចំរើនយ៉ាងខ្លាំង ហើយការរីកចំរើននោះ ដោយសារភាពសម្បូរនៃប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រខ្វាត់ខ្វែង និងដីសំបូរជីជាតិ។ លោក Henri Stierlin អ្នកឯកទេសជាតិស្វីសម្នាក់បានគន់គូរឃើញថា នៅលើផ្ទៃដី ១០០០គីឡូម៉ែត្រការ៉េ នៅតំបន់អង្គរគេអាចផលិតស្រូវបានក្នុងមួយឆ្នាំប្រហែល ១៥០ ០០០តោន ដែលអាចចិញ្ចឹមប្រជាពលរដ្ឋបានដល់ទៅ ៨០ ០០០នាក់ សល់៤០ភាគរយសម្រាប់នាំចេញទៅលក់នៅក្រៅប្រទេស។ វិស័យកសិកម្មនៅប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋ និងរាជរដ្ឋាភិបាលយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំង ដោយចាត់ទុកវិស័យកសិកម្មជាវិស័យអាទិភាពទីមួយនៅ

[11] មន្ទីរអប់រំ យុវជននិងខេត្តបាត់ដំបង ស្ថិតិវិស័យអប់រំខេត្តបាត់ដំបងឆ្នាំសិក្សា២០២២-២០២៣

ក្នុងគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ។ ដំណាំកសិកម្មនៅប្រទេសកម្ពុជា គឺផ្តោតសំខាន់ជាងគេទៅលើដំណាំស្រូវ និងដំណាំឧស្សាហកម្ម (សណ្តែកដី សណ្តែកសៀង អំពៅ ល្ង ថ្នាំជក់ ក្រូច ក្រចៅ ព្រាល)។ វិស័យឧស្សាហកម្មនៅស្រុករតនមណ្ឌល ហាក់បីដូចមានការរីកចម្រើនគួរកត់សម្គាល់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌខេត្ត ស្រុកមានឡសម្ងួត និង សែឡូទិញពោត និងដំឡូងមី មានចំនួន ១៩កន្លែង និងក្រុមហ៊ុនចំនួន ០៤ អាចស្រូបយកកំលាំងពលកម្មបាន ១៣០០ នាក់គឺ[12]។ ស្រុកមានក្រុមហ៊ុនវិនិយោគដូចជាៈ

-ក្រុមហ៊ុនបាត់ដំបង ខនស៍ ស៊ីមេន ខមភេនី លីមីធីត ផលិតស៊ីម៉ង់ត៍ ស្ថិតនៅឃុំស្ដៅ

-ក្រុមហ៊ុនហួណានអ៊ីរកាង ផលិតម្សៅដំឡូងមី ស្ថិតនៅឃុំត្រែង

-ក្រុមហ៊ុនវ៉ាំងកាងបាយអូខេមីខល ផលិតអាល់កុល ម្សៅមី សូដ្យូមនីត្រាត ស្ថិតនៅឃុំត្រែង

-ក្រុមហ៊ុនអ៊ីរកាងបាយអូរស្តេច ផលិតសំបកគ្រាប់ថ្នាំពីម្សៅដំឡូងមី និង ម្សៅដំឡូងមី អេតាណុល ស្ថិតនៅឃុំត្រែង

-ស្ថានីយ៍ផលិតទឹកស្អាតមានចំនួន ០២កន្លែង គឺស្ថានីយ៍ផលិតទឹកស្អាតពពុះពេជ្រចិន្តា ស្ថិតនៅឃុំស្ដៅ និងស្ថានីយ៍ផលិតទឹកស្អាត ១០១ ស្ថិតនៅឃុំអណ្ដើកហែប។

ក្រុមហ៊ុនផលិតសំបកឱសថដែលធ្វើអំពីដំឡូងមី

---

[12] ស្រុករតនមណ្ឌល កម្មវិធីវិនិយោគ៣ឆ្នាំរំកិល ២០២៣-២០២៥

៥-សេវាកម្មទេសចរណ៍

នយោបាយ ឈ្នះ ឈ្នះ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើឱ្យវិស័យទេសចរណ៍នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានប្រែមុខមាត់ថ្មីពោលគឺបាន ធ្វើឱ្យវិស័យសេដ្ឋកិច្ចនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជារីកលូតលាស់យ៉ាងលឿន។

ទេសចរណ៍ គឺជាវិស័យមួយដែលមានសក្តានុពលល្អបំផុត ក្នុងការរួមចំណែកជំរុញឱ្យសេដ្ឋកិច្ចជាតិមានភាពរីកចម្រើន និងផ្តល់ការងារផ្ទាល់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ដូច្នេះហើយទើបគេចាត់ទុកវិស័យទេសចរណ៍ជាវិស័យអាទិភាពមួយ ដែលដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យសេដ្ឋកិច្ច។ កន្លងមកជំងឺឆ្លងជាសាកលកូវីដ១៩ការបិតខ្ទប់ប្រទេសបានធ្វើឱ្យប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់វិស័យទេសចរណ៍ទូទាំងសាកលលោក ហើយបន្ទាប់ពីការបើកប្រទេសឡើងវិញគឺភ្ញៀវទេសចរចាប់ផ្តើម ធ្វើដំណើរកម្សាន្តឡើងវិញតួយ៉ាងដូចព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មានភ្ញៀវទេសចរជាតិនិងអន្តរជាតិមកទស្សនាតាមរមណីយដ្ឋាននានា ដូចជាតំបន់អង្គរជាដើម។ ក្នុងឆ្នាំ២០២២ប្រទេសកម្ពុជាបានទទួលភ្ញៀវទេចរអន្តរជាតិចំនួន ២.២៧៦ ៦២៦ នាក់ បើប្រៀបធៀបឆ្នាំ២០២១ មានភ្ញៀវចំនួន ១៩៦ ៤៩៥ នាក់ និងឆ្នាំ២០២០ មានភ្ញៀវចំនួន ១.៣០៦ ១៤៣ នាក់[13]។

ខេត្តបាត់ដំបង ជាខេត្តដែលមានសក្តានុពលទេសចរណ៍ជាច្រើនមានដូចជា ធនធានវប្បធម៌ប្រវត្តិសាស្ត្រ(ប្រាសាទបុរាណ សំណង់អគារបានបន្សល់ក្នុងសម័យអាណាព្យាបាលបារាំង) ធនធានធម្មជាតិ និងធនធានកែច្នៃ ដែលសព្វថ្ងៃធនធានសក្តានុពលទាំងនោះបាននិងកំពុងទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរជាតិ និងអន្តរជាតិមកទស្សនាពីគ្រប់ទិសទី។

ដោយផ្អែកលើសក្តានុពលប្រវត្តិសាស្ត្រ ធម្មជាតិនិងធម្មជាតិកែច្នៃ បានធ្វើឱ្យរាល់រមណីយដ្ឋានទាំងឡាយនៅស្រុករតនមណ្ឌលបានក្លាយជាគោលដៅទេសចរណ៍មួយយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរឱ្យមកទស្សនា ហើយថែមទាំងលើកមុខមាត់ខេត្តក៏ដូចជាព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាផងដែរ។ ផលិតផលទេសចរណ៍ទាំងនេះអាចនាំមកនូវការងារ និងចំណូលឱ្យបានដល់ប្រជាពលរដ្ឋតំបន់ជនបទដាច់ស្រយាលថែមទៀតផង។ សព្វថ្ងៃរមណីយដ្ឋាននានានៅក្នុងស្រុករតនមណ្ឌល ជាផលិតផលទេសចរណ៍ស្នូលកំពុងមានការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំង ក្នុងការទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរជាតិនិងអន្តរជាតិមកទស្សនាកម្សាន្ត។ រាល់រមណីយដ្ឋានទាំងអស់មានសេវាសម្រាប់បម្រើឱ្យវិស័យទេសចរណ៍ ដូចជាតូបលក់ម្ហូបអាហារ ភេសជ្ជៈ រួមផ្សំទេសភាពធម្មជាតិដ៏ស្រស់ត្រកាលនៅតាមទីរមណីយដ្ឋាន។ នៅរាល់

[13] Ministry of Tourism *Tourism Statistics Report December 2023*

ថ្ងៃឈប់សម្រាកនិងថ្ងៃបុណ្យចូលឆ្នាំខ្មែរ ប្រពៃណីជាតិ ពល់រមណីយដ្ឋាននានារបស់ស្រុក មានប្រជាពលរដ្ឋទៅទស្សនាយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់។ ចំណែកនៅតាមវត្តអារាមនានានៅក្នុងស្រុកពិសេសនៅថ្ងៃបុណ្យចូលឆ្នាំខ្មែរប្រពៃណីជាតិ គណៈកម្មការអាចារ្យវត្តបានបង្កើតកម្មវិធីលេងល្បែងប្រជាប្រិយជាច្រើនមុខដើម្បីឱ្យកម្មវិធីកាន់តែអធិកអធម។

សេវាកម្មម្ហូបអាហារនៅភូមិភ្នាវ

៦. រមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍

ស្រុករតនមណ្ឌល មានរមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍សម្រាប់ទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរពីរប្រភេទគឺ រមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងរមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍ធម្មជាតិកែច្នៃ។ ឈ្មោះរមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍នានានៅស្រុករតនមណ្ឌល[14]៖

៦.១. រមណីយដ្ឋានប្រវត្តិសាស្ត្រ

-រមណីយដ្ឋានល្អាងភ្នំទាកទ្រាំង (ល្អាងស្លាន)

ជារមណីយដ្ឋានបុរេប្រវត្តិសាស្ត្រ ស្ថិតនៅភូមិគីឡូ៣៨ ឃុំត្រែង ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង និងមានចម្ងាយ៤០គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្ត គ្រប់គ្រងដោយរដ្ឋ។ ល្អាងភ្នំទាកទ្រាំងជាស្ថានីយបុរេប្រវត្តិខ្មែរពីសម័យមុន ជាកូនភ្នំតូចមួយដែលមានបណ្តោយប្រវែង០.៥គីឡូម៉ែត្រ ទទឹង០.៣ឡូម៉ែត្រនិងមានកម្ពស់ប្រហែល៥០ម៉ែត្រខ្ពស់ជាងបរិវេណដីទំនាបជុំវិញ។ ជាភ្នំថ្មកំបោរកកើតឡើងប្រហែល៣០០លានឆ្នាំ គឺនៅចុងស័កទី២ សម័យពែរមីយៀង។ ការដែលគេហៅល្អាងភ្នំនេះថាល្អាងស្លានគឺដោយសារនៅក្នុងល្អាងមានថ្មមានទម្រង់ដូចស្លាន ស្ថិតនៅ

[14]មន្ទីរទេសចរណ៍ខេត្តបាត់ដំបង *រមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍ សហគមន៍ទេសចរណ៍និងគោលដៅទេសចរណ៍ក្នុងខេត្តបាត់ដំបង ឆ្នាំ២០២៣*

ផ្នែកខាងជើងនៃមាត់ច្រកចូលនៃល្អាង។ ល្អាងនេះចាប់ផ្ដើមស្រាវជ្រាវដោយលោក រ៉ូឡង់ ម៉ូរ៉េ (Roland Mourer) ក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៦០ តាមការស្រាវជ្រាវស្ថានីយល្អាងស្ពានមានមនុស្សមកតាំងទីលំនៅជាបន្តបន្ទាប់ប្រហែលចាប់តាំងពី ៧០០០ឆ្នាំមុនគ.ស.មកម្ល៉េះ[15]។

សក្ដានុពលទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជា៖

-ស្ថានីយបុរេប្រវត្តិសាស្ត្រ

-ទេសភាពធម្មជាតិព្រៃភ្នំ

-ទេសភាពចម្ការដំណាំប្រជាពលរដ្ឋជុំវិញភ្នំ

-ជាទីកន្លែងថតរូប

៦.២. រមណីយដ្ឋានធម្មជាតិ

-រមណីយដ្ឋានស្ទឹងថ្វាក

ជារមណីយដ្ឋានធម្មជាតិកែច្នៃ ស្ថិតនៅភូមិអណ្ដើកហែប ឃុំអណ្ដើកហែប ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង និងមាន

ចម្ងាយ៤៣គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនមខេត្ត គ្រប់គ្រងដោយឯកជន។

សក្ដានុពលទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជា៖

-ជាទីកន្លែងលេងទឹក

-ជាទីកន្លែងថតរូប

-រមណីយដ្ឋានពពុះពេជ្រចិន្ដា

ស្ថិតនៅភូមិជាមន្ត្រី ឃុំត្រែង ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង និងមានចម្ងាយ៤៥,៣៦ គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្ត គ្រប់គ្រងដោយឯកជន។

សក្ដានុពលទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជា៖

-ទឹកធ្លាក់ធម្មជាតិ

-ជាទីកន្លែងលេងទឹក

-ជាទីកន្លែងថតរូប

-មើលទេសភាព

-រមណីយដ្ឋានចម្ការទំពាំងបាយជូ

ស្ថិតនៅភូមិជាមន្ត្រី ឃុំត្រែង ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង និងមានចម្ងាយ៤៤គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្តគ្រប់គ្រងដោយឯកជន។

សក្ដានុពលទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជា៖

-ចម្ការទំពាំងបាយជូរ

-សួនផ្កា

-ជាទីកន្លែងថតរូប

-ផលិតផលទំពាំងបាយជូ

-រមណីយដ្ឋានចម្ការមៀន

ស្ថិតនៅភូមិជាមន្ត្រី ភូមិភ្លាវ ឃុំត្រែង ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង និងមានចម្ងាយ៦១ គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្ត គ្រប់គ្រងដោយឯកជន ជាប្រភេទរមណីយដ្ឋានធម្មជាតិកែច្នៃ មានដាំដើមមៀនដែលជាប្រភេទដំណាំក្នុផ្លែឈើក្នុងស្រុក។

សក្ដានុពលទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជា៖

-ទឹកធ្លាក់ធម្មជាតិ ទេសភាពដងស្ទឹង

-ជាទីកន្លែងលេងទឹក

[15] ហេង សុផាឌី បុរាណវិទ្យា ទំព័រទី១៤

-ជាទីកន្លែងថតរូប

-មើលទេសភាព

-រមណីយដ្ឋានគិរីយង់

ស្ថិតនៅភូមិគីឡូ៣៨ ឃុំត្រែង ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង និងមានចម្ងាយ៤០គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្ត។

សក្តានុពលដ៏ទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជា៖

-ជាទីកន្លែងថតរូប

-ជាតំបន់ធម្មជាតិ

-ជាព្រៃភ្នំ

-ល្អាងភ្នំ

-រមណីយដ្ឋានចម្ការម៉ែខ្ញុំ

ស្ថិតនៅភូមិស្វាយស ឃុំត្រែង ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង និងមានចម្ងាយ៥៥គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្ត គ្រប់គ្រងដោយឯកជន។

សក្តានុពលទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជា៖

-ជាទីកន្លែងថតរូប

-ទេសភាពអូរធម្មជាតិ

-កន្លែងលេងទឹក

-ចម្ការផ្លែឈើចម្រុះ

-រមណីយដ្ឋានចង្ហួររីម

ស្ថិតនៅភូមិជាមន្ត្រី ឃុំត្រែង ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង គ្រប់គ្រងដោយឯកជន។

សក្តានុពលទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជា៖

-ជាទីកន្លែងថតរូប

-ទេសភាពអូរធម្មជាតិ

-កន្លែងលេងទឹក

-រមណីយដ្ឋានទំនប់ពហុបំណង (សេកសក)

ជារមណីយដ្ឋានធម្មជាតិកែច្នៃ ស្ថិតនៅភូមិផ្លូវមាស ឃុំផ្លូវមាស ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង និងមានចម្ងាយ៤៥គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្តគ្រប់គ្រងដោយរដ្ឋ។

សក្តានុពលទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជា៖

-ទេសភាពលើទំនប់

-តំបន់នេសាទ

-ជាទីកន្លែងថតរូប

-ទេសភាពវាលស្មៅ

ទំនប់ពហុបំណង ជាគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រដ៏ធំ តភ្ជាប់ពីភ្នំមួយទៅភ្នំមួយ (ភ្នំដីប៉ាង ទៅភ្នំកូប)ស្តុកទឹកបាន ចំនួន ២៨៦ លានម៉ែត្រគូប។ ទឹកស្តុកទុកនេះ នឹងត្រូវបង្ហៀរចុះតាមដងស្ទឹងសង្កែ រួចបន្តចែកចាយតាមប្រឡាយមេ ប្រឡាយរង ទៅស្រោចស្រពលើផ្ទៃដីស្រូវវស្សា ចំនួន ៤៧.០០០ ហិកតា និងស្រូវប្រាំងចំនួន ១២.០០០ ហិកតា ក្នុងស្រុករតនមណ្ឌល ស្រុកបាណន់ ស្រុកសង្កែ និងស្រុកមោងឫស្សី។ ទំនប់នេះ ក៏អាចផ្តល់ថាមពលវារីអគ្គិសនី ចំនួន ១៣,១០ មេហ្គាវ៉ាត់ និងទាំងកាត់បន្ថយទឹកជំនន់ និងផ្តល់ទឹកសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ ដល់ក្រុងបាត់ដំបង ផងដែរ[16]។ ចាប់តាំងពីទំនប់ពហុ

[16] ស្រុករតនមណ្ឌល កម្មវិធីវិនិយោគ៣ឆ្នាំរំកិល ២០២៣-២០២៥

បំណងចាប់បើកសម្ពោធដាក់ឱ្យដំណើរការ ធ្វើឱ្យរមណីយដ្ឋានសេកសកលែងដំណើរការ ដោយសារការស្តុកទឹកនៃទំនប់ពហុបំណងមានជាទឹកមានទំហំធំធេងលុបលើរមណីយដ្ឋាននេះ។ សព្វថ្ងៃភ្ញៀវទេសចរងាកមកទស្សនាកម្សាន្តនៅទំនប់ពហុបំណងវិញ។

ទំនប់ពហុបំណង(សេកសក)

-រមណីយដ្ឋានល្អាងភ្នំបាដាក

ស្ថិតនៅភូមិបាដាកលើ ឃុំរស្មីសង្ហា ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង និងមានចម្ងាយ៥៣ គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្ត គ្រប់គ្រងដោយរដ្ឋ។

សក្តានុពលទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជា៖

-ល្អាងភ្នំ

-ជាទីកន្លែងសក្ការៈបូជា

-ជាទីកន្លែងថតរូប

-មើលទេសភាព

-រមណីយដ្ឋានថ្មតម្រួតក្រោម

ស្ថិតនៅភូមិអូររំចេកក្រោម ឃុំរស្មីសង្ហា ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង និងមានចម្ងាយ ៧០,៨៥

គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្ត។

សក្តានុពលទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជា៖

-ទឹកធ្លាក់ធម្មជាតិ

-ជាទីកន្លែងលេងទឹក

-ជាទីកន្លែងថតរូប

-មើលទេសភាព

-រមណីយដ្ឋានល្អាងភ្នំនាងលេម វត្តអរិយផល

ស្ថិតនៅភូមិនាងលេម ឃុំរស្មីសង្ហា ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង និងមានចម្ងាយ៤៧ គីឡូម៉ែត្រពីទី

ប្រជុំជនខេត្តគ្រប់គ្រងដោយរដ្ឋ។

សក្តានុពលទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជា៖

-ល្អាងភ្នំធម្មជាតិ

-ជាទីកន្លែងថតរូប

-មើលទេសភាពព្រៃភ្នំ

-រមណីយដ្ឋានចម្ការទុរ៉េនអូរតេង

ស្ថិតក្នុងភូមិអូរល្ហុន ឃុំផ្លូវមាស ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង ចំងាយ៦៥គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្ត(តាមផ្លូវរមណីយដ្ឋានជ្រលងបព្វតា)ជារមណីយដ្ឋានធម្មជាតិកែច្នៃ មានកន្លែងលេងទឹកថ្លាយង់ អមដោយផ្ទាំងថ្មក្រាលបាតស្ទឹង មានកន្លែងអង្គុយលម្ហែអមដងស្ទឹង និងកន្លែងថតរូបស្អាតៗគ្រប់គ្រងដោយឯកជន។ បន្ថែមពីនេះមានចម្ការផ្លែឈើចម្រុះដូចជា ទុរ៉េន សាវម៉ាវ តាង៉ែន (មៀនប៉ៃលិន) គៅស៊ូ ជាដើម។

រមណីយដ្ឋានចម្ការទុរ៉េនអូរតង់

-**រមណីយដ្ឋានភ្នំចំបាំង**

ស្ថិតក្នុងភូមិអូរល្ហុន ឃុំផ្លូវមាស ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង ចំងាយ៦០ គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្ត ជារមណីយដ្ឋានធម្មជាតិកែច្នៃមានកន្លែងកម្សាន្តដូចជាទឹកធ្លាក់ វត្តអារាម កន្លែងលេងទឹកនិងកន្លែងថតរូបស្អាតៗ ជារមណីយដ្ឋានគ្រប់គ្រងដោយសហគមន៍។

-**រមណីយដ្ឋានអូរទទា**

ជារមណីយដ្ឋានធម្មជាតិកែច្នៃស្ថិតនៅភូមិសេរីវ័ន្ត ឃុំអណ្ដើកហែប ស្រុករតនមណ្ឌល ខេត្តបាត់ដំបង និងមានចម្ងាយ៤៥គីឡូម៉ែត្រពីទីប្រជុំជនខេត្ត គ្រប់គ្រងដោយឯកជន។

សក្ដានុពលទាក់ទាញនៅតំបន់នេះមានដូចជាៈ

-ជាទីកន្លែងលេងទឹក

-ជាទីកន្លែងថតរូប

-មើលទេសភាពចម្ការមៀននិងសួនផ្កា

សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន

រតនមណ្ឌលជាស្រុកមួយ នៅក្នុងខេត្តបាត់ដំបងដែលមានសក្ដានុពល មុនសមាហរណកម្ម ស្រុករតនមណ្ឌលជាតំបន់សមរភូមិក្ដៅរវាងទ័ពរដ្ឋាភិបាលនិងទ័ពខ្មាំងក្រៅច្បាប់ខ្មែរក្រហម ជាទឹកដីដែលសម្បូរទៅដោយគ្រាប់មីននៅក្នុងដី។ បន្ទាប់មានការយកចិត្តទុកដាក់របស់អង្គការស៊ីម៉ាក់ បានរុករកដកយកគ្រាប់មីនពីក្នុងដី បច្ចុប្បន្នទឹកដីនៃភូមិសាស្ត្រស្រុកបានក្លាយជាដីលំនៅឋានរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងជាដីសម្រាប់កសិកម្មរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ នៅក្នុងរបបសង្គមរាស្ត្រនិយមទឹកដីនៃភូមិសាស្ត្រស្រុករតនមណ្ឌល ជាដីអំណោយផលមានជីជាតិ សម្រាប់ដំណាំឧស្សាហកម្មដូចជាកប្បាសនិងអំពៅជាដើម។ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមស៊ីវិលក្នុងស្រុកបានបញ្ចប់ពោលគឺនយោបាយឈ្នះ ឈ្នះ ធ្វើឱ្យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធក្នុងខេត្តក៏ដូចជាស្រុកមានភាពល្អប្រសើរ។ តាមរយៈនៃការធ្វើកំណាយរបស់អ្នកបុរាណវត្ថុវិទ្យា នៅស្ថានីយល្អាងស្ពាន (ទាកទ្រាំង) បានបញ្ជាក់ឱ្យយើងកាន់តែច្បាស់ថាទឹកដី ខេត្តបាត់ដំបងពិតជាទឹកដីចំណាស់

ដែលមនុស្សដូនតាយើងមករស់នៅតាំងពីមុន
គ្រឹស្តសករាជមកម្លេះ។ បច្ចុប្បន្នទីតាំងនៃ
ស្ថានីយបុរេប្រវត្តិសាស្ត្រនេះ បានក្លាយជា
រមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍ ពិសេសសម្រាប់
ទេសចរណ៍ដែលសិក្សាស្វែងយល់អំពីបុរាណ
វត្ថុវិទ្យា។ បន្ទាប់ពីរមណីយដ្ឋានបុរេប្រវត្តិសាស្ត្រ
នេះ ស្រុកមានរមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍កម្សាន្ត
ច្រើនកន្លែងទៀតសម្រាប់បំពេញតម្រូវការរបស់
ភ្ញៀវទេសចរ។

គន្ថនិទ្ទេស

១.ព្រះរាជក្រមលេខ១៩១ ប.វ. ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៦៤

២.ព្រះរាជក្រមចុះថ្ងៃទី១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៥

៣.អធិការដ្ឋាននគរបាលស្រុករតនមណ្ឌល ស្ថិតិសរុបប្រជាជនបច្ចុប្បន្ន គិតចាប់ពិខែឧសភា ដល់ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣

៤.រដ្ឋបាលស្រុករតនមណ្ឌល

៥.សក្តានុពលនិងឱកាសវិនិយោគរបស់រដ្ឋបាលខេត្តបាត់ដំបង ឆ្នាំ២០១៨

៦.មន្ទីរធម្មការនិងសាសនាខេត្តបាត់ដំបង តារាងស្ថិតិ វត្ត ព្រះសង្ឃ អាចារ្យ គណ:កម្មការ តាជីយាយជី ព.ស ២៥៦៦ គ.ស ២០២២

៧.ការិយាល័យអប់រំ យុវជននិងកីឡាស្រុករតនមណ្ឌល ស្ថិតិសិស្សនិងថ្នាក់រៀនក្នុងស្រុករតនមណ្ឌលសម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២១-២០២២

៨.មន្ទីរអប់រំ យុវជននិងខេត្តបាត់ដំបង ស្ថិតិវិស័យអប់រំខេត្តបាត់ដំបងឆ្នាំសិក្សា២០២២-២០២៣

៩.Ministry of Tourism Tourism Statistics Report December 2023

១០.មន្ទីរទេសចរណ៍ខេត្តបាត់ដំបង រមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍ សហគមន៍ទេសចរណ៍និងគោលដៅទេសចរណ៍ក្នុងខេត្តបាត់ដំបង ឆ្នាំ២០២៣